

годні саме органи місцевого самоврядування забезпечують високі стандарти соціальних послуг, відповідають за розв'язання поточних проблем територіальних громад, захист і дотримання їх законних прав та інтересів. В Швеції органи місцевого самоврядування мають власні джерела доходу, повноваження встановлювати розміри податку на доходи фізичних осіб – членів громади, надання соціальної допомоги (на відміну від України, де це покладається на державні структури), а також – вони є відкритими та відповідальними у своїх діях і рішеннях, що забезпечується як законом і контролем, так і загальною культурою демократії у Швеції. На відміну від українського, законодавство Швеції не регламентує організацію діяльності органів самоврядування (структуру, розподіл функцій, чисельність тощо) та не встановлює вичерпного переліку питань, що належать до їх компетенції. Законодавчо визначаються лише повноваження органів державної влади, всі інші питання – віднесені до компетенції органів самоврядування. Слід також зазначити, що кількість і структура місцевих податків і зборів суттєво різняться за країнами. Як зазначають українські науковці, внаслідок багатовікової еволюції на Заході склалася розгалужена система місцевих податків і зборів, характерними особливостями яких є: чисельність; масовість; регресивність; застосування права податкової ініціативи; встановлення місцевих податків і зборів місцевими органами влади [3, с. 46-47]. Основну роль у країнах з розвинутою ринковою економікою відіграють майнові місцеві податки на нерухоме майно фізичних і юридичних осіб та на землю. Зокрема частка податку на майно у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів різна і становить у Великобританії, наприклад, – 99,5%, у Франції та Іспанії – близько 30-40%, у постсоціалістичних країнах (наприклад, Польщі, Латвії, Румунії) податок на майно складає 10-20 % від загального обсягу податкових надходжень місцевих бюджетів. У містах США податок на майно, який оподатковується за диференційованими ставками, забезпечує 40 % усіх прибутків бюджету [4, с.138-139]. З розвитком ринкової інфраструктури зросли доходи від підприємницької діяльності та власності у неподаткових надходженнях місцевих бюджетів і у більшості постсоціалістичних країн. Обсяг цього виду неподаткових надходжень становить понад 40% у Польщі, Чехії та Словенії, до 20% – у Болгарії, Словаччині, Угорщині та близько 10% – у Латвії та Румунії [5, с.50]. Передусім держава має забезпечити достатні й стабільні власні фінансові ресурси органам місцевого самоврядування, яких ті за нинішніх умов не мають. На нашу

думку, слід збалансувати фінансові ресурси місцевого самоврядування України з його функціями і компетенцією, перерозподіл джерел податкових надходжень між центральною та місцевою владами відповідно до виконуваних ними функцій необхідно відобразити у законодавстві про місцеве самоврядування. Автор приєднується до думки, що місцеві органи влади повинні бути наділені правами щодо встановлення ставок оподаткування та визначення місцевих податків і зборів самостійно.

Література

1. Музика-Стефанчук О.А. Декілька нарисів про місцеві бюджети в зарубіжних країнах / Науковий вісник Академії муніципального управління : [збірник наукових праць]. Серія "Право". – 2010. – № 1.
2. Тулай О.І. Зарубіжний досвід функціонування місцевих бюджетів та можливість його імплементації у вітчизняну практику. – 2007. – № 3. – С. 46.
3. Місцеві фінанси / [О.Й. Вівчар, О.Я.Порубко, О.Б. Курило, Т.О.Смірнова]. Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2007. – 132 с.
4. Сунцова О.О. Місцеві фінанси : [навч. посіб.]. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
5. Туманская Ю. В. Анализ зарубежной практики формирования доходов местных бюджетов /Ю. В. Туманская // Дайджест-финансы. – 2004. – № 3. – С.48-51.

УДК 347.73(477) (043.2)

Станіславський Д.М.,
студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Устинова І.П., к.ю.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Дотепер українське законодавство не містить дефініції "фінансового контролю", не встановлено його систему, не визначено головного органу з фінансового контролю – існують лише загальні положення щодо проведення контрольних заходів. Така правова розгалуженість впливає

з того, що питання фінансового контролю в Україні регулюється великою кількістю нормативних актів, а також того факту, що досі не прийнято єдиного нормативного акту з фінансового контролю. Бо, крім законів і постанов уряду, слід брати до уваги акти контрольних органів – Державної фінансової інспекції, Рахункової палати, Державно казначейської служби, Національного банку України, акти податкових та інших органів. Автор приєднується до чинного висновку, що усе це призводить до плутанини, дублювання функцій, перекладання відповідальності, збільшення навантаження на підприємства – об'єкти контролю та інших колізійних питань. За суб'єктами, що здійснюють фінансовий контроль, його можна переділити на зовнішній (тобто контроль спеціально уповноважених державних органів, що є вищими стосовно до об'єкта, що перевіряється, або незалежних від нього органів контролю) та внутрішній (контроль у межах однієї організації або галузі силами їхніх структурних підрозділів, бухгалтерів) [1, с. 44-47]. Загальновідомою є також інша класифікація: за органами, що здійснюють фінансовий контроль, він переділяється на державний, незалежний (або аудиторський) контроль і контроль власника.

Незалежний (або аудиторський) контроль здійснюють аудитори (аудиторські фірми) за договорами з державними та приватними підприємствами перевіряючи достовірність звітних даних, балансів і водночас надаючи консультаційні послуги з питань обліку, фінансів. Такий контроль призначено здебільшого для об'єктів приватного сектора економіки.

Контроль власника можна переділити на: галузевий (це контроль міністерств, державних комітетів підпорядкованих їм за галузевістю підприємств, установ та організацій, наприклад, щодо виконання планових завдань із виробничої та фінансово-господарської діяльності) і внутрішньогосподарський (здійснюваний власниками підприємств, його бухгалтерською службою) [3,с.24-25].

Автор приєднується до думок науковців, що в Законі України "Про фінансовий контроль" мають бути визначені основні напрямки розвитку структури, форми та рівня взаємодії з державними контрольними органами, питання кадрів, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення контрольних органів [4,с.9]. Основні задачі, що мають бути вирішені з прийняттям Закону:

1. Надання повних і вичерпних визначень поняттям і термінам, у тому числі поняттям "ревізія" і "перевірка" (віднесення їх до форм кон-

тролю, щоб уникнути суперечностей), визначення мети, принципів, органів контролю, їхніх прав та обов'язків, чітке формулювання об'єкта фінансового контролю, розв'язання питань методологічного управління та координації діяльності державних органів контролю та організацій, з іншими органами, особливо з правоохоронними й судовими, визначення поняття "система контролю", складові якої мають бути взаємопов'язаними і функціонування як єдиний організм на всіх етапах діяльності державних органів, зокрема й аудиторської.

2. Визначення нових стратегічних напрямів контрольної роботи і вдосконалення структури контрольних органів, у тому числі й заснування аналітичного центру (створення умов для реалізації заходів щодо оптимізації бюджетних витрат і забезпечення їх ефективного й цільового використання; вдосконалення системи контролю за проведенням перевірок (ревізій) суб'єктів господарювання).

3. Вироблення нового та вдосконалення чинного законодавства (через внесення змін і доповнень у нормативні акти, що регулюють процедури проведення фінансового контролю), створення ефективного механізму взаємодії органів державного контролю України.

Головна роль у системі фінансового контролю України, як і в інших економічно розвинутих країнах, має належати органам, діяльність яких ні організаційно, ні фінансово не залежить від органів чи посадових осіб, уповноважених розпоряджатися суспільними (державними й місцевими) фінансовими та матеріальними ресурсами [2,с.11-12]. З цією метою необхідно вивчати досвід провадження фінансового контролю в інших державах – у Російській Федерації, США, Франції, Нідерландах, Іспанії і т. д., а затим, вибравши найкраще та врахувавши вітчизняні особливості, запровадити в систему державного фінансового контролю України.

Як уже зазначалось, у всіх демократичних країнах забезпечення зовнішнього фінансового контролю – прямий обов'язок контрольних органів, яким надається необхідний рівень повноважень, що дозволяє здійснювати ефективний контроль за державними фінансами. Саме тому в законодавстві економічно розвинених країн статус вищих органів державного фінансового контролю закріплено за контролью-ревізійними органами, які володіють великим колом повноважень, є максимально самостійними й незалежними, виконують найбільш важливі та вагомні функції фінансового контролю.

Література

1. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 37-38.
2. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2012. – 357 с.
3. Сафонова Л. Д. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2001 – 236 с.
4. Смородина А.О. Фінансовий контроль в Україні. – К., 2011. – 146 с.

УДК 342.9 : 342.565.4(043.2)

Суворова М.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С.Т., к.ю.н., професор

ДО ПИТАННЯ ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

При аналізі співвідношення понять адміністративної юстиції та адміністративного судочинства слід враховувати, що на сьогодні на відміну від адміністративного судочинства законодавчого визначення поняття адміністративної юстиції не існує. Крім того, немає єдиного підходу у наукових джерелах як щодо розуміння самого адміністративного судочинства, так і щодо адміністративної юстиції. Для з'ясування цих понять розглянемо окремі існуючі в науці адміністративного права погляди щодо їх значення. Одне з класичних визначень адміністративної юстиції запропонував свого часу Д. Чечот: адміністративна юстиція – це порядок розгляду і вирішення в судовій процесуальній формі спорів, що виникають у сфері адміністративного управління між громадянами або юридичними особами з однієї сторони, і адміністративними органами – з іншої, який здійснюється юрисдикційними органами, спеціально створеними для вирішення правових спорів [5, с.23]. У навчальній літературі (за ред. Ю. П. Битяка) адміністративну юстицію розглядають як встановлений законом порядок розгляду і вирішення в судовій процесуальній формі справ, що виникають у сфері адміністративного управління між громадянами або юридичними особами з одного боку, і адміністративними органами – з іншого, який здійснюється юрисдикційними органами, спеціально створеними для вирішення правових спорів [7, с. 297]

І. Коліушко та Р. Куйбіда вважають, що адміністративна юстиція – це судовий захист прав, свобод та правових інтересів учасників правовідносин які виникають у сфері управлінської діяльності держави та місцевого самоврядування.[4,с17]Отже, більшість вчених вважають, що адміністративна юстиція – це правосуддя в сфері адміністративної влади (власне, виконавчої влади), діяльності органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, тобто адміністративна гілка правосуддя. Таким чином, сформувався два основних підходи до розуміння адміністративної юстиції (адміністративного судочинства).

Вузький підхід, коли адміністративна юстиція розглядається тільки як судовий захист (адміністративне судочинство), її основну нормативну базу відповідно формує Кодекс адміністративного судочинства України (КАСУ) – до набрання ним чинності – це була гл. 31-А Цивільного процесуального кодексу (ЦПК) України 1963 р. [1]; Господарський процесуальний кодекс (ГПК) України [2]). Ця точка зору є найбільш поширеною. Більш широкий підхід, який включає не тільки вирішення адміністративно-правових спорів судами (адміністративне судочинство), а й іншими уповноваженими на те державними органами (скажімо, оскарження управлінських актів в адміністративному порядку). Виходячи з цього підходу, основна законодавча база адміністративної юстиції доповнюється Законом України від 2 жовтня 1996 р. "Про звернення громадян" та відповідними підзаконними актами.

В цілому для адміністративної юстиції характерними є такі її властивості:

- вона становить правосуддя, судову, а не виконавчу владу. Це особлива, окрема адміністративна галузь правосуддя;
- до її відання віднесено спори, що виникають у сфері публічної адміністративної діяльності між громадянами чи юридичними особами з одного боку, і публічною адміністрацією – з іншого;- наявність системи судових органів, до компетенції яких належить розгляд зазначених справ за позовами на рішення, дії чи бездіяльність державних органів у сфері публічної діяльності;
- особливий процесуальний порядок розгляду справ;
- правовим наслідком вирішення спору у сфері управлінської діяльності органом адміністративної юстиції є визнання недійсності чи скасування незаконного акта чи інше відновлення порушеного суб'єктивно права заінтересованої особи [3, с.29-32].

А. Комзюк, В. Бевзенко та Р. Мельник розглядають сутність